

RUKKILILL

Nr. 9

Murtud Rukkilille Ühingu teataja

Oktoober 2007

„Ärgake , Baltimaad!”

Arvasin, et 2007. aasta suvel enam midagi erilist ei juhtugi, välja arvatud Noorte Laulu- ja Tantsupidu Tallinnas ning Läänerranniku Eesti Päevad Los Angeleses. Üllatused aga on nagu õnnetused - ei hütta tules. Kirjutamisega on sama lugu. Kui pole tungi, jah, suurt, ülevoolavat, purustavat jõudu tulemas, ei maksa sulge kätte võtta. Kirjutamist ei saa sundida. Mäletate koolikirjandeid? Õpetaja seisab klassi ees ja dikteerib juskui diktaator: „Nüüd kirjutage kirjand teemal „Mina nõukogude ühiskonnas.”” Aega on 45 minutit. Kell tuksub, süda tiksus, või peab see olema vastupidi? Ei mäleta. Laubal higi, käed värisevad, tulevik ootab. Ma tahtsin tegelikult olla valge lind, tuvi, mitte suur kotkas, kes jahimehele hea märklaud oleks. Ma tahtsin märkamatuks ära lennata, kaugele, kaugemale ja veel kaugemale... ma olin unistaja siis ja olen jäänud truusk unistajaks ka praegu.

Ma vaatasin täna peeglisse ja tahtsin ühest vanamehenässist kähku eemale joosta, kuid ei saanud. Ma olen 44 aastat vana, käin 45.ndat ja pean olema rahul sellega, mis on antud. Miks küll ainult mehed

sid sõidavad ringi vanade autodega, 1960. aastate Mustangite ning teiste kaunite nimedega automarkidega. Meelde jääv vaatepilt! Ja kõik kadetesevad, oh oleks mul ka selline... Kas noormees või auto?

Lugu, millest tahtsin rääkida, algas mõni päev tagasi. Suri Endel, härrasmees, kes põetas oma haiget abikaasat, kuid kahjuks suri ise enne. Endise sõjamehena, leitnandina, oli vanaduspõlveski veel sirge rühi ja vitaalse eluhoiakuga, seltskondlik ja isamaaline. Endel oli jätnud mulle mõned raamatud ja videolindid Eesti taasiseseisvusaja meenutustega Balti ketist 23. augustil 1989.

Vaatasin filmi koos oma noorema, 5-aastase poja Robertiga, kes USA sünnijärgse kodanikuna on meie pere kõige suurem eestlane. Talle meeldib Eestis elada, talle meeldib eesti toit, meeldivad eesti tüdrukud. Eriti meeldib talle laulja Hanna-Liina Võsa, kellele ta on palju armastuskirju kirjutanud. Robertile meeldivad eesti filmid „Viimne Reliikvia”, „Lammas, all paremas nurgas”, „Lotte” ja kõik muugi, mis on eesti keeles. See kõik on hea. Olen Robertiga täielikult ühel nõul.

peavad vananema? Naised ju ei vanane iialgi, säilitavad oma energia, seksuaalsuse ja ilu igas eas ja näevad alati head välja. Ameerikas on suur mood, et noored poi-

Filmis näidati Balti ketti ja ka endisi kommuniste, kes kavalalt Moskva kaasabil lavastasid „tagasiokupeerimise” (vabanemise), värvidevahetuse ja seega ise

kogu võimutäiuse säilitasid. Imelik, et see mõte mul just Ameerikas pähe lendas. Meie vabanemine oli lavastatud ja kindla stsenaariumi järgi korraldatud. Meid okupeeriti kindla plaani järele ja meid tehti uuesti „vabaks” kindla plaani järele. Sel ajal, 1980. aastate lõpus, ei lennanud ükski linnukene oma puurist kuhugi, kui selleks Moskva, partei ja KGB luba ei andnud. Nii on lood. Kommunistid on alati kavalad, organiseeritud, vusserdajad, valelikud, vägivaldsed, omakasupüüdlid, kuid mitte lihtsameelsed ega lollid. Meie iseseisvumine oli neile poliitiliselt ja majanduslikult ülimalt kasulik ja mis edasi juhtus, seda juba me teame. Ajalugu ja tulevik näitab, et mul oli õigus!

Selles filmis aga paelus mind miski muu. Ausad, lihtsad, tagasihoidlikud ja ustavad eestlased, lätlased ja leedulased, kes ühendasid esmakordselt ajaloos oma käed. Kolme rahva käed, mis olid aheldatud vangiahelaisse, südamed ja hinged murtud leinast, vihast ja valust, need käed ühinesid palveks vabaduse eest. Ja vabadus oligi juba teel. Vabadus ei tulnud ei läänest, ei idast, ei lõunast, ei põhjast. Vabadus tuli ülevalt! Ülevalt, kõrgelt, väga kõrgelt. Nii kõrgelt, kuhu vaid inimene oma unistuste, igatsuste ja lootuste tiibadega lennata jõuab. Kõigekõrgemalt tuli meie vabadus!

Filmis on vahva seik Eesti-Läti piirilt samal päeval. Telereporter intervjuueerib kummalist paari. Teel sõidab külgorviga mootorratas. Juht on nõukogude sõjaväelase mundris ja külgorvis istuja on saksa armee mundris, mõlemal kiivrid peas. Juht ütleb, et tema on Molotov ja kaasreisija, et tema on von Ribbentrop. Tähelepanelik vaataja tunneb noores habemega Ribbentropis ära ei kellegi muu kui tänase Eesti Vabariigi majandusministri Ivari Padari, kes muhedas võru keeles villast viskab. Tore! Võru veri ei värise.

Robertile aga meeldib kõige rohkem laul, mille löid leedu, läti ja eesti muusikud ühiselt: „Ärgake Baltimaad - Leedumaa, Lätimaa, Eestimaa!”

Jüri Pallo
26.augustil 2007.a.
Los Angeles, California

Rukkililled mägedes ning fjordidel

Suvel, ilusal ajal pärast jaanipäeva, kogunesid 44 Murtud Rukkilille Ühingu liiget Tallinna sadamasse, et alustada ühist reisi. Seekord oli sihiks Põhja-Norra – keskööpäike, fjordid, liustik. Peale meresõitu Helsingisse jätkus sõit bussiga läbi Soome. Esimene öö-

ootas ees täpselt sama pikk maa, et jõuda tagasi alla. Peale pika ja vaevarikka teekonna läbimist ootas vapraid mägironijaid buss, mis viis meid otse ööbimiskohta. Tol õhtul jalutasid ööbimiskoha ümbruses vaid mõned vapramad, ilmselt puhkasid teised oma väsinud

maja oli Oulu lähedal, Botnia lahe ääres kampingus. Järgmisel päeval külastasime jõuluvana ning ületasime polaarjoone.

Sõit läbi tundra oli huvitav kogemus. Põnev oli jälgida maastiku muutumist läbi busiaki, märgata põhjapõtru nii kraavides, teel kui ka kauguses jalutamas. Kui olime ületanud Norra piiri, hakkasid meid peagi tervitama esimesed mäed, õiged Norra kõrged mäed oma järskude nõlvade ja päikese käes säravate valgete tippudega. Tromsø – lummavalt kaunis põhjamaa linn, nii puhas ja karge. Külastasime seal botaanikaaeda ja tegime läbi sõidu köisraudteega, ikka selleks, et näha üht ilusamat vaadet kogu reisi jooksul. Suurt rõõmu valmistas reisiseltskonnale lumi. Juuni lõpus lume peal kõndida ning seda kaasreisija pihta visata pole sugugi igapäevane asi. Neljandal päeval jõudsime Norra kõige kaunimasse saarestikku, Lofootidele. Tee äärde jäid imekaunid puhta veega rannad, mis vaheldusid järskude kaljuseintega, käänelised teed, lummavad kalurikülad, tunnelid. Oma-pärane Lofootide akvaarium oma salapärase elanikega.

Reisi tipp hetkeks kujunes Svartisseni liustik. Ette oli nähtud pikk jalgsimatki liustikuni mööda metsikut maastikku. Kahjuks kogu reisigrupp sihtmärgini ei jõudnudki, see käis lihtsalt üle jõu. Pooled reisijatest, kes aga liustikuni jõudsid, ütlesid, et pingutus oli seda täielikult väärt. Peale tunniajalist ronimist ja vahepeal lausa roomamist mööda kive hakkas paistma väike järveke ning siis ka liustik ise. Suur helesinine jää ja lumi keset hallikaspruune kive. Peale liustiku nautimist

jalgu.

Sellega oligi Norra seljataha jäänud, jätkus veel sõit läbi Rootsi kauni looduse ja väikeste linnakeste. Ees ootas veel peale pikka ja elamusterohket reisi kosutav suplus Eedeni troopikabasseinis Oulus. Oli võimalik nautida saunamõnuseid, mullivanne, tervendavaid veejugasid haigetele selgadele, lihtsalt supelda ning torust alla lasta. Olgugi et represseeritud, viimase tegevuse juures oli mitmeid proovijaid. Väga kaunis oli nautida pärast seda Oulu liivarannal päikeseloojangut merre. Järgmisel hommikul veel sõit läbi Soome ning oligi kõik. Selleks korra.

Jälgides neid fantastilisi inimesi, võib õpida väga palju. Mitte kordagi polnud kuulda virisemist, vaid hoopis naeru ning tunda oli noorust nende hingedes. Seltskond sulas väga ruttu kokku, koos visati nalja. Nii mõnigi, kes kartis, et ei jõua teistega sammu pidada, pidi tõdema seltskonna ja vapustava looduse tervendavat mõju. Nüüd, kui reisisit juba oma jagu aega möödas, on kõikide muljed ainult head. Peale külastatud kohtade räägitakse toredatest õhtutest, kus sai kempingu juures jalutada ja imekauneid mägesid keskööpäiksega vaadata, sünnipäevade tähistamisest, uute sõprade leidmisest. Kiidetud on Norra vapustavat loodust ja toredat reisiseltskonda. Kasutan ühe reisija sõnu lõpetuseks: “See oli kauneim kogemus mu elus, väga vabastav ja tervendav. Järgmine aasta jälle, ükskõik kuhu

Ere Uiibo

14. septembril toimus Murtud Rukkilille Ühingu IV konverents “Rõhutud Aegade Päev,” mis seekord leidis aset Mustpeade Majas Tallinnas. Konverentsi läbivaks teemaks oli “Elame tänases ja vaatame homsesse.” Konverentsi avas tervituskõnega Tallinna linnapea Edgar Savisaar. Edastati tervitused Europarlamendi liikmelt Siiri Oviirilt ja Riigikogu liikmelt Urmas Reinusalult, kes kahjuks ei saanud üritusel viibida. Repressioonide ajaloo uurimisest tegi ettekanne Riigikogu liige Aadu Must, Eesti olukorrast maailmas rääkis Riigikogu liige Andres Herkel. Konverentsi esimese poole lõpetas ühingu esimees Enno Uiibo, kes rääkis ühingu saavutustest ja tulevikuplaanidest. Pärast söögipausi jätkus konverents väliskülaliste sõnavõttudega. Esinesid Leedu Saatkonna ametlik asjur Evelina Petrone ja Läti Represseeritute Ühingu esindaja Peteris Simsons. Väliskülalised rääkisid represseeritute olukorrast Balti riikides ning lepiti kokku edasiste koostööplaanide osas. Energeetika päevaküsimustest kõneles Riigikogu liige Valdur Lahtvee ning konverentsi lõpetas Rahandusministeeriumi majandusanalüüsi osakonna juhataja Andrus Säälük, kes rääkis teemal “Millal tuleb euro.” Konverentsil osales ligi sada kutsutud külalist. Konverentsi toimumist toetas Tallinna Linnavalitsus ning seda aitasid korraldada noored.

Konverentsi järgselt toimus

Murtud Rukkilille Ühingu ja Tallinna Linnavalitsuse koostöölepingu allkirjastamine Tallinna Raekojas.

MRÜ

Eestlased Los Angeleses

Eestlased on üle maailma laiali. Ernest Hemingway on öelnud: "Igast maailma sadamast võib leida vähemalt ühe eestlase". Selles veendus ka Rukkilille toimetuse, kes selle aasta juulikuus külastas ühte eestlaste kogukonda Los Angeleses, USA. Esimesteks eestlasteks olid seal juba enne Esimest Maailmasõda peamiselt võõrsile jäänud meremehed. Aastal

loost, seltsielust ja loomulikult kiriku tööst. Meie omakorda tutvustasime talle oma ühingu tegemisi ja andsime uurimiseks videomaterjale ning lehti meie ühingu kohta. Võõrustajad olid meist väga huvitatud, sest küllaltki palju on ka nende seas inimesi, kes pidid kannatama sõja tõttu. Rääkisime neile ka ühingu tulevikuplaanidest ning oldi nõus ulatama meile abikä-

1928 asutati Los Angelese Eesti Selts. Seltsi tegevus läks eriti hoogu 1949. aastal Saksamaa põgenekelaagritest ja Rootsist sinna saabunud paljude uute eestlaste tõttu. Seega oli eestlastele vaja päris oma maja. Pärast pikki otsinguid leiti koht ning maja pidulik avamine toimus 1955. aastal. Kuni tänapäevani on töökad eestlased seda maja korrastanud, remontinud ja ümber ehitanud. Ka seltsielu on kaugel elavatel eestlastel täiesti olemas. Eesti Maja juures tegutsevad segakoor, rahvatantsijad, erinevad klubid. Meid võeti vastu väga soojalt. Los Angelese Koguduse õpetaja hr Jüri Pallo tutvustas meile maja, rääkis selle aja-

si, kui me seda vajame. Samuti olid meie vastuvõtjad huvitatud Murtud Rukkilille Ühinguga tihedamate sidemete loomisest ja soovisid kuulda meie tegemistest ka edaspidi. Olgu gi, et nüüd USA kodanikud, on nad siiski huvitatud kõigest, mis seotud nende kodumaaga. Eestlasi on vähe, seega peame me kokku hoidma, ükskõik kuhu maailmanurka saatus meid viinud on. Los Angeleses on eestlaste eestlus täielikult säilinud, seal hinnatakse eesti keelt ja kultuuri ning see väärrib austust. Väike rahvas säilib ainult siis, kui hoitakse kokku!

Ere Uibo

Riigikoguliikme Urmas Reinsalu pöördumine MRÜ liikmete poole.

Loodan, et Riigikogus suudetakse lähemal ajal vastu võtta seadus, mis muudab represseeritute elu lihtsamaks ning säästab neid vaevast esitada tervisetootuse saamiseks jooksvaid dokumente. Muudatuse mõte on lihtne - kanda see summa 2500 krooni lihtsalt inimese pangaarvele.

Teine asi, mis vajab tõsist asjaajamist, on ülemaalse represseeritute pansionaadi asutamine. Ka selles asjas kavatsen asju käima lükata.

Murtud Rukkilille märgi said inimesed president Lennart Meri käest kuus aastat tagasi suvel. Taustaks mängisid kaugete aegade lugusid Lindpriid ja Untsakad. Üks asi on mind mõttena saatnud - kas ei peaks Murtud Rukkilille Ühingu korraldusel mõnel eeloleval suvel taas märgi saanud inimesed nii viisi kokku tulema igas maakonnas, et kuulata laule ja meenutada? Loodan, et inimesed selle idee kohta toimetusele omapoolseid mõtteid saadavad.

Eelolev aasta on ka Eesti Vabariigi 90. sünniaasta. Möödunud aprilli mäss ja jätkuvad

rünnakud Eesti vastu nõuavad pidevat tööd iseseisvuse kindlustamisel. Olgu siis järgmine aasta ennekõike ohtude tõrjumise aasta.

Urmas Reinsalu
Riigikogu liige

Varesele valu...

Eks me lapsepõlvest mäleta, kuidas vanem puhus haigele kohale ja lausudes neid sõnu, valu kadus. Nüüd, eakana, see ei toimi ja on vaja toekamat lausumist. Arste ja raviviise on palju, veel enam on ravimeid, nii hirmkaldeid kui taskukohaseid. Ühingul on sõprussidemed USA-s Arizonas asuva loodusravimifirmaga "Bio Treasures". Nende laboratoorium tegeleb pidevalt uute raviainete väljatöötamisega. Silmas peetakse ka meie põhjarahvast oma tüüpiliste haigustega. Praegu on pakkumisel:

1. Joint Rejuvenator- liigeste uuendaja, teeb liigesed paindlikumaks ja eemaldab valu liigestest. Ei sisalda aspiriini.
2. Coral Caltsium- annab tagasi luudele ja hammastele kaotatud kaltsiumi.
3. Herbal Lite- kaalu kaotamiseks ja energia taastumiseks, ei sisalda efedriini.
4. Super Booster- kiirendab ja aitab mineraalide ja vitamiinide omistamist

Kõik ained on looduslikud ja turvalised. Ühingu liikmetel on võimalus kõiki neid tellida soodustatud hinnaga. Meie katseisikud on andnud toodetele positiivse hinnangu. Huvi korral lisainfo telef. 53853941

Rukkilill – umbrohi või rahvuslill

Teame ütlust, et umbrohi ei hävine. Umbrohujuurtega rahvuslill kestab koos rahvusega. Nii on ka Murtud Rukkilille Ühingu rahvas võtnud kokkusaamistel omaks ütluse: “Elame tänases päevas ja vaatame homsesse.” See ei tähenda, et me minevikku ei mäletaks. Mäletame ning võtame sealt ka õpetust.

Heidame korraks pilgu ühingu tegemistele. Oleme tähistanud märtsi- ja juuniküüditamise aastapäevi. Algasime noorteliikumise, et tõmmata tegemistesse rohkem noori, kes jätkaksid meie mälestuste kogumist ja ürituste läbiviimist. Oleme kogunud küüditatute läbielamisi erinevatest maakondadest, mille tahame peatselt välja anda raamatuna. Sellel aastal õnnestus saada tuusikuga kaheksa tervisehädadega küüditatut sanatooriumi. Represseeritute grupiga tegime meeldejäáva reisi Norrassa. Oleme loonud kontaktid Rootsi väliseestlastega ja Californias Los Angelese Eesti Maja rahvaga. Kõige suuremaks ettevõtmiseks peame 25. augustil Mõnistes Võrumaal Eesti kodu mälestus-

kompleksi juures avatud “Peremehe tagasituleku” kuju. See sümboliseerib Siberist ja mujalt tagasitulevat inimesi. Mõnistes toimus ka esimene Rukkilille päev, mida loodame edaspidi korraldada igal aastal. Ja muidugi ei saa jätta mainimata konverentsi korraldamist Mustpeade Majas.

Tegemistesse peaks mahtuma veel represseeritute ravi- ja eluprobleemidele kõrgendatud tähelepanu pööramine. Nagu me teame, on kõigile jätnud Siberi ja teiste vangilaagrite sunnitöö oma jälje. Ravimid ja raviteenused kallinevad ning toimetulek muutub järjest raskemaks. Peame oluliseks pansionaadi ja ravikeskuse loomist represseeritutele. Mida kauem mõeldakse, seda vähemaks meid jääb. Ja jälle saab keegi korrata kuulsat lauset: „Pole inimest, pole probleemi.“

Okupatsiooniaastad ei olnud ühe inimese traagika ega ka ühe pere traagika. See oli terve Eestimaa traagika. See on meie kõigi valu. Kas on keegi selle vägivalda ja valu erastanud? Ei ole. Sellega tuleb tegelda, kui me tahame kindlad olla, et

midagi taolist enam tulevikus ei juhtuks. Mida rohkem meid selle tegevuse juures on, seda parem. See ei tohiks olla kadestamise ega kasusaamise ja hea äraelamise võimaluseks. Veel vähem oma isiksuse tähtsustamiseks. Saaks me korrakski olla ühel meele!

Kaks inimvihkajalikku režiimi – fašism ja kommunism – on käinud ka üle Eestimaa. Kui fašism oli Nürnbergi kohus ära, siis peaks ka kommunismitondi teod avalikustama. Nende vahele ei saa kuidagi sobitada suurusjärku märki. Ühinen nendega, kes asetavad sinna vahele hoopis võrdusmärgi.

Iga inimene on kallid ja nii ei tohi ka ühtegi represseeritut unustada ega kedagi jätta. Kes minevikku ei mäleta, elab tulevikuta. Et edasi minna, ei pea minevikust nii kramplikult kinni hoidma. Mäletame, õpime, armastame ja nii peaksime edasi minema.

Enno Uibo
MRÜ esimees

Peremehe tagasitulek

“Linnul on pesa, loomal on urg ning inimesel on kodu. Kodu omakorda aga vajab peremeest.” Nende sõnadega algas 25. augustil Võrumaal Mõnistes Murtud Rukkilille Ühingu korraldatud Rukkilille päev. Aasta tagasi valminud Eesti kodu mälestusmärk sai täienduse peremeest kujutava puuskulptuuri näol. Vanast hiietammest tehtud peremees sümboliseerib peremehe tagasitulekut Siberist. Kuju on pühendatud inimestele, kes tulid tagasi kodumaale peale pikki võõramaal oldud aastaid. “Kaugelt, läbi vaevade aja, jõudis

peremees koju,” seisab ka kuju mälestustahvilil. Skulptuuri autor on kunstnik Robert Ollo. Kuju on tehtud puust, mis mõjub lihtsalt ja loomulikult. Kuju asukoht Eesti kodu mälestusmärgi kõrval näitab, et kodu vajab peremeest ning nüüd on peremees koju jõudnud. Kuju avamisele oli tulnud palju rahvast, sõna võtsid Võrumaa maavanem Ülo Tulik, Mõniste vallavanem Tõnu Lindeberg, Murtud Rukkilille Ühingu esimees Enno Uibo, Riigikogu liige Peeter Tulviste, Setu Kuningriigi esindaja ning

teised soovijad. Esinesid kohalikud koolilapsed ja puhkpilliorkester, kehakinnituseks pakkus Eesti Kaitseliit. Vallavanema üleskutsel leidis heakskiidu iga-aastane Rukkilille päeva korraldamine Mõnistes.

“Peremees jõudis koju.”

Ühing tänab kõiki inimesi, kes aitasid kaasa kuju valmimisele ja avamisele.

Ere Uibo
MRÜ Noortekogu

Mõniste kooli skaudid aualves.